

OPERA
WROCŁAWSKA

Wrocław, 31 grudnia 2018 r.

Znak sprawy: DOK – KS .1711.11.2018 (k. planowa)

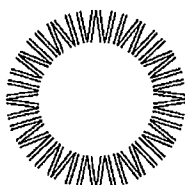
Sz. P.
Cezary Przybylski
Marszałek Województwa Dolnośląskiego
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
Wybrzeże Juliusza Słowackiego 12-14
50-411 Wrocław

**ZAWIADOMIENIE POKONTROLNE OPERY WROCŁAWSKIEJ
DOT. WNIOSKÓW PO KONTROLI PLANOWEJ**

Działając w imieniu Opery Wrocławskiej, stosownie do § 32 uchwały nr 4729/ V/17 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2017 r. w związku z otrzymaniem w dniu 17 grudnia 2018 r. wystąpienia pokontrolnego dotyczącego kontroli planowej przeprowadzonej w Operze Wrocławskiej ustosunkowuję się do wniosków pokontrolnych.

A. Wnioski pokontrolne 1,3 omówione łącznie tj.:

- a. *„Przestrzegać przepisy art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz art. 31a ust. 4 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej”;*
- b. *„Sporządzać i załączać do zawieranych umów, których przedmiotem jest współorganizacja przedsięwzięć dokumenty zawierające szczegółową kalkulację kosztów lub kosztorys, aby było możliwe ustalenie, jakie koszty poniesie Opera Wrocławska, a jakie Współorganizator.”*

OPERA
WROCLAWSKA

Opera Wroclawska dostosuje się do ww. wniosków pokontrolnych przy zawieraniu nowych umów o podobnym zakresie przedmiotowym.

WSPÓŁPRACA ZE STOWARZYSZENIEM MUZYKI POLSKIEJ, FINANSOWANIE I AKTYWNOŚĆ ZEWNĘTRZNA OPERY WROCLAWSKIEJ

Stwierdzone naruszenia w powyższym zakresie koncentrują się na wyborze i współpracy ze Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej.

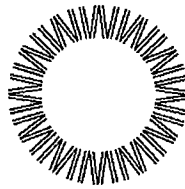
Pragnie się jednak dodatkowo wyjaśnić, że decyzja o wyborze Stowarzyszenia Muzyki Polskiej do współpracy i współorganizacji wydarzeń wynikała ze **zbieżności celów statutowych tego Stowarzyszenia**, którymi są m.in. propagowanie kultury polskiej, w szczególności muzyki polskiej, z wydarzeniami, które miały na celu również propagowanie muzyki polskiej, wartości patriotycznych, realizowanymi przez Operę Wroclawską oraz wychodzi naprzeciw postulatam Ogólnopolskiej Konferencji Kultury, która odbyła się w dniach 18-19 czerwca 2018 r., której celem była środowiskowa debata ukierunkowana na wypracowanie propozycji i przygotowanie do wdrożenia rozwiązań odpowiadających na najbardziej ważkie potrzeby artystów i organizatorów życia artystycznego w Polsce.

Program kadencyjny Dyrektora Opery Wroclawskiej już na etapie jego planowania uwzględniał wydarzenia artystyczne związane między innymi ze stuleciem Odzyskania Niepodległości, Rokiem Moniuszkowskim i innymi istotnymi wydarzeniami związanymi z promocją muzyki polskiej. Podczas pracy nad programem kadencyjnym, z wyprzedzeniem, zostały przeanalizowane profile i działalność różnych podmiotów, które mogłyby być zaproszone do współpracy, zanim powoła się do życia stowarzyszenie lub fundację przy Operze.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej była przemyślana i poprzedzona analizą.

Decyzja o współpracy ze Stowarzyszeniem i współorganizacji wydarzeń warunkowana była także tym, że **Opera Wroclawska za pośrednictwem Stowarzyszenia mogła pozyskiwać finansowanie zewnętrzne**, niedostępne bezpośrednio dla Opery Wroclawskiej działającej samodzielnie, jako instytucja kultury (wspólna instytucja Województwa i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego), która ze względu na swój status jest wykluczona z możliwości ubiegania się o środki finansowe z wielu alternatywnych źródeł. Ocena zachowania gospodarności nie powinna być dokonywana w oderwaniu od problematyki finansowania instytucji kultury.

Stowarzyszenie wyraziło zgodę na współpracę z Operą Wroclawską także na tym polu. W tamtym czasie Opera Wroclawska nie mogła działać za pośrednictwem Fundacji na rzecz Opery Wroclawskiej – trwały wówczas procedury rejestracyjne. **Nie można przemilczeć, że konieczność i zamiar utworzenia organizacji NGO (w formie stowarzyszenia lub fundacji) także było wyraźnie przewidziane w Programie Kadencyjnym Dyrektora Opery, jako istotny aspekt pełnego (efektywnego)**

OPERA
WROCŁAWSKA

funkcjonowania w systemie finansowania kultury i rozwijania istotnych społecznie celów oraz działalności instytucji.

Dodatkowym benefitem ze Współpracy ze Stowarzyszeniem było to, że pracownicy Opery Wrocławskiej (muzycy, soliści, chórzyci, pracownicy techniczni) uzyskali możliwość na dobrowolne, dodatkowe zatrudnienie w oparciu o umowę cywilnoprawną i dodatkowe wynagrodzenie poza stosunkiem pracy oraz regulaminem wynagradzania, bez naruszania przepisów prawa pracy. Zarzuty kierowane wobec współpracy ze Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej tracą na znaczeniu po analizie roli Stowarzyszenia w ułatwianiu prowadzenia działalności przez Operę Wrocławską.

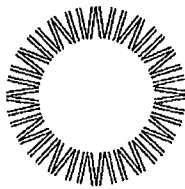
Niestłusznie zapomina się także, że w wielu wydarzeniach kulturalnych Opera Wrocławska nie wzięłaby udziału, gdyby nie Stowarzyszenie Muzyki Polskiej, które pozyskiwało środki finansowe na ich realizację i dopiero wtedy zapraszało Operę Wrocławską do udziału. Dla przykładu można podać Festiwal Muzyki Polskiej w Krakowie – wydarzenie artystyczne z tradycjami na kulturalnej mapie Polski.

Zaangażowanie Stowarzyszenia Muzyki Polskiej w przedsięwzięcia w charakterze współorganizatora, miało także znaczenie, bowiem pozwalało na rozdzielenie i ogólne zmniejszenie całkowitych kosztów ponoszonych przez Operę Wrocławską na realizację zadania artystycznego.

Jedną z krytycznie ocenionych umów tj. CRU nr DAK/799/2017 z 10 listopada 2017 r. była ściśle związana z **umową zawartą w tej samej dacie pomiędzy Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina (dalej: NIFC) a Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej.** Przedmiotem tej umowy było zapewnienie przez Stowarzyszenie artystycznego wykonania przez Orkiestrę Opery Wrocławskiej, dyrygenta Adama Banaszaka, chór Opery Wrocławskiej oraz solistów utworów Jana Stefaniego w programie *Cud Mniemany, czyli Krakowiacy i Górale*, za wynagrodzeniem wynoszącym 150 tys. zł brutto. **Zakres przedmiotowy obu umów i większość postanowień umownych pozostawały tożsame.**

Wynagrodzenie wypłacone przez NIFC Stowarzyszeniu w kwocie 150 tys. zł brutto, w tej samej kwocie 150 tys. zł brutto, w całości zostało wypłacone przez Stowarzyszenie Operze Wrocławskiej.

NIFC nie miał formalnej możliwości przekazania środków Operze Wrocławskiej, inaczej niż za pośrednictwem dowolnej organizacji NGO (wypłata mogłaby być zakwestionowana i sklasyfikowana, jako dotacja narodowej instytucji kultury na rzecz instytucji kultury współprowadzonej). Spektakl był realizowany w ramach programu *Dziedzictwo Muzyki Polskiej Czasu Rozbiorów* finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Spektakl inaugurował scenicznie ten program. Ponadto, należy zwrócić uwagę, iż spektakl „Krakowiacy i Górale” był także realizowany w ramach priorytetu 3a programu *Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2021* koordynowanego przez Instytut Adama Mickiewicza, finansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz, że staraniem Dyrekcji pozyskano na ten spektakl dotację celową z Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

OPERA
WROCLAWSKA

Między innymi w celu umożliwienia Operze aktywności na niedostępnych lub dotychczas niewykorzystywanych polach sfinansowania działalności, pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych została powołana Fundacja na rzecz Opery Wrocławskiej.

Aktem notarialnym 29 września 2017 r. ustanowiono Fundację, a w międzyczasie z przyczyn formalnych i niezależnych od fundatora, procesy rejestracyjne Fundacji zakończyły się dopiero 1 marca 2018 r. i Fundacja nie mogła zająć miejsca Stowarzyszenia Muzyki Polskiej – zawrzeć umowy z NIFC. Zgodnie z art. 7 ust. 2 Ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1491) „Fundacja uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego”.

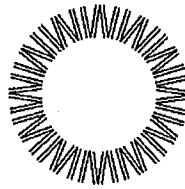
Dowód:

- kopia umowy Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina ze Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej z dnia 10 listopada 2017 r.,
- kopia umowy Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina z Operą Wrocławską z dnia 10 listopada 2017 r.,
- kopia umowy Opery Wrocławskiej ze Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej CRU nr DAK/799/2017 z dnia 10 listopada 2017 r.,
- kopia umowy Opery Wrocławskiej z Instytutem Adama Mickiewicza nr 1139/2017/IAM z dnia 8 listopada 2017 r.

Wobec powyższego, porównanie treści ww. umów przeczy temu, aby umowy zawierane ze Stowarzyszeniem Muzyki Polskiej godziły w zasady wydatkowania finansów publicznych. Wręcz przeciwnie, **dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem działalność Opery mogła się dodatkowo rozwijać przez finansowanie ze źródeł zewnętrznych, zamiast ograniczać się do środków w budżecie. Był to wyraz dodatkowej, zewnętrznej aktywności Dyrekcji podejmowanej w jej interesie.**

Zakres przeniesienia autorskich praw majątkowych wynikał ze zobowiązania nałożonego na Stowarzyszenie w umowie z NIFC i był warunkiem koniecznym pozyskania finansowania. W konsekwencji, obie umowy musiały być ze sobą funkcjonalnie sprzężone.

Jeżeli Opera Wrocławska udzieliłaby jedynie licencji na korzystanie z autorskich praw majątkowych, Stowarzyszenie nie mogłoby przenieść autorskich praw majątkowych w zakresie opisanym w umowie z NIFC. Stowarzyszenie nie mogłoby rozporządzić prawami w zakresie większym, niż samo te prawa posiadało. Dla NIFC istotnym warunkiem umownym było przeniesienie praw, a więc brak konsensusu w tym zakresie przekreślałby szanse na uzyskanie dodatkowych środków pieniężnych.

OPERA
WROCŁAWSKA

UMOWA TRÓJSTRONNA ZAWARTA MIĘDZY OPERĄ WROCŁAWSKĄ, STOWARZYSZENIEM
DOLNOŚLĄSKI KLUB KAPITAŁU I FUNDACJĄ NA RZECZ OPERY WROCŁAWSKIEJ

W odpowiedzi na zarzuty dotyczące umowy trójstronnej zawartej pomiędzy Operą Wrocławską, Dolnośląskim Klubem Kapitału i Fundacją na rzecz Opery Wrocławskiej, powtórnie przypomina się o osobistym zaangażowaniu Organizatora w doprowadzeniu do zawarcia umowy pomiędzy Operą Wrocławską a Stowarzyszeniem Dolnośląski Klub Kapitału, które nie powinno pozostawać irrelevantne dla kontroli.

Zaangażowanie Fundacji w realizację przedmiotu umowy nr DPO/179/2018 zawartej w dniu 18.05.2018 r. oraz przystąpienie do tej umowy w charakterze strony wynikało z **prośb Stowarzyszenia Dolnośląskiego Klubu Kapitału** i jego ograniczonych możliwości organizacyjnych w obsłudze księgowo – administracyjnej „Gali Młodych Talentów” (w ślad za doświadczeniami po „1. Gali Młodych Talentów”) i wyraźnie zwróciło się o wsparcie w tym zakresie, zwłaszcza co do zapewnienia zespołu obsługującego wydarzenie i uczestników wydarzenia.

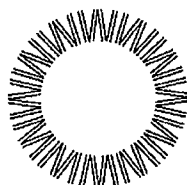
Do przystąpienia do zawarcia umowy pomiędzy Stowarzyszeniem Dolnośląskiego Klubu Kapitału a Operą Wrocławską doszło za interwencją i jednoznacznym wstawiennictwem Organizatora Opery Wrocławskiej już przy organizacji 1. Gali Młodych Talentów w 2017 r., pomimo, że każdorazowo to wydarzenie zewnętrzne we wskazanym przez Stowarzyszenie Dolnośląski Klub Kapitału terminie, utrudniało przygotowania w newralgicznym okresie przed premierą Superwidołsk.

Pierwotnie, jak wspomniano wyżej Fundacja na rzecz Opery Wrocławskiej w ogóle nie miała być stroną umowy zawartej ze Stowarzyszeniem Dolnośląski Klub Kapitału. Jednak Opera Wrocławska nie mogła delegować w tamtym czasie do obsługi wydarzenia zewnętrznego swoich pracowników w ramach stosunku pracy, przede wszystkim ze względu na bardzo duże obciążenie pracowników związane z realizacją Superwidołska, wynikającymi z tego projektu nadgodzinami, w czasie niedługo po „Gali Młodych Talentów”.

Z powyższych przyczyn do negocjowanej wówczas umowy pomiędzy Stowarzyszeniem a Operą Wrocławską przystąpiła Fundacja, która przejęła obowiązki logistyczne i kadrowe, dokonała następnie rozliczeń wynagrodzenia z obsługą wydarzenia, lecz nigdy nie była ona inicjatorem zawarcia Umowy ani nawet nie uczestniczyła w początkowej fazie negocjacji.

Nade wszystko przesłanie „Gali Młodych Talentów” korespondowało z celami statutowymi Fundacji na rzecz Opery Wrocławskiej i Opery Wrocławskiej.

Nadto, zgodnie z §4 ust. 2 aktu notarialnego Oświadczenia o powołaniu Fundacji rep. A numer 23332/2017 z dnia 28.09.2017 r. oraz §9 ust. 2 Statutu Fundacji „*Oprócz realizacji inicjowanych przez siebie przedsięwzięć, Fundacja może współdziałać z innymi instytucjami, organizacjami i osobami jeśli takie działanie jest zbieżne z celami Fundacji lub prowadzi do osiągnięcia wspólnych celów statutowych. Współdziałanie to może mieć charakter wsparcia organizacyjnego, częściowego lub całkowitego finansowania przedsięwzięcia albo pomocy w uzyskaniu niezbędnych funduszy z innych źródeł.*”.

OPERA
WROCŁAWSKA

Przewidziane w działalności Fundacji wsparcie organizacyjne zostało wyraźnie zaznaczone także w preambule umowy nr DPO/179/2018 z dnia 18 maja 2018 r.

Chybione są sztucznie kreowane kontrowersje wokół Fundacji na rzecz Opery Wrocławskiej. Wiele instytucji kultury współpracuje z organizacjami NGOs, które wspierają działalność statutową tych instytucji, także przez pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych. Jest to także zgodne z intencjami Organizatora wygłaszanymi podczas Ogólnopolskiej Konferencji Kultury w Warszawie w 2018 r. - Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - o otwieraniu się na współpracę z NGOs, w szczególności zaznaczanych w ramach obrad na temat „Ruch niezinstytucjonalizowany i mechanizmy jego wsparcia” oraz wcześniejszych sympozjów w tym zakresie przedmiotowym (www.konferencjakultury.pl).

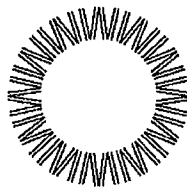
Prezesem Zarządu Fundacji (oraz jej fundatorem) jest Pani Ewa Filipp, jako osoba prywatna, realizująca prywatne zamierzenie działania na rzecz celów społecznie użytecznych (w zakresie kultury, sztuki, nauki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, rozwoju twórczości, edukacji itd. – vide: §3 aktu notarialnego rep. A numer 23332/2017 z dnia 28.09.2017 r. Oświadczenia o ustanowieniu Fundacji) zapewniająca środki majątkowe Fundacji kosztem majątku prywatnego, bez chęci zysku. Pełnienie przez Panią Ewę Filipp funkcji Prezesa Zarządu Fundacji jest zgodne z prawem oraz statutem Fundacji, zwłaszcza, że **Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej a wszelkie dochody przeznaczane są na cele statutowe.** Zatem nie doszło do naruszenia zakazów wskazanych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1393).

Warto dodatkowo podkreślić, że współpraca pomiędzy Fundacją na rzecz Opery Wrocławskiej a Operą Wrocławską nie jest pozostawiona swobodnemu uznaniu, lecz jest uregulowana Porozumieniem zawartym pomiędzy ww. stronami w dniu 1 marca 2018 r.

Dowód: kopia porozumienia Opery Wrocławskiej z Fundacją na rzecz Opery Wrocławskiej z 1 marca 2018 r.

W kontekście powyższego, odnosząc się do zarzutu braku wyceny świadczeń w umowie trójstronnej nr DPO/179/2018 z dnia 18 maja 2018 r. ze Stowarzyszeniem Dolnośląski Klub Kapitału, podnosi się, że upust był zastosowany zgodnie z wolą Organizatora i **zgodnie z Zarządzeniem obowiązującym w Operze Wrocławskiej dot. najmu powierzchni, które taki upust przewiduje.** Brak szczegółowej wyceny świadczeń i kosztorysu pozostawał w zgodzie z Zarządzeniem a zastosowanie upustu czyniło szczegółową wycenę bezprzedmiotową.

Raport z wykonania świadczeń nie był dostępny w dacie kontroli, ponieważ w czasie kontroli umowa była w trakcie wykonywania.

OPERA
WROCLAWSKA

DELEGACJE DYREKTORA OPERY

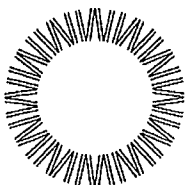
W dalszym ciągu nie można zgodzić się z pochopną oceną „wykonywania obowiązków kierownika jednostki przy okazji prywatnych wyjazdów o charakterze zarobkowym(...)”. Wyjaśnia się, że obecność Dyrektora Opery na ww. wydarzeniach była uzasadniona pełnieniem **funkcji kierownika jednostki – Opery Wrocławskiej – odpowiedzialnej za współorganizację ww. wydarzeń.** Z tej przyczyny dopełniono czynności związanych ze zgłoszeniem i wyrażeniem zgody na wyjazd służbowy. Niezależnie jednak od tego, biorąc pod uwagę wcześniejsze wyjaśnienia dotyczące roli Stowarzyszenia Muzyki Polskiej w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego i obniżeniu kosztów przedsięwzięć, **nie można pomijać, że na koncert Myśląc Ojczyzna w Teatrze Wielkim Operze Narodowej i 55. Międzynarodowy Festiwal Moniuszkowski zaproszona była Opera Wrocławska i uczestniczyli w tych wydarzeniach pracownicy artystyczni (soliści, muzycy, dyrygent, chórzyci) Opery Wrocławskiej, także w ramach podróży służbowej. Dyrektor Opery Wrocławskiej dyrygował Orkiestrą Opery Wrocławskiej, a ich wynagrodzenie za pracę nie obciążało budżetu Opery Wrocławskiej, lecz podmiot trzeci.** Nie sposób zatem zrozumieć doszukiwania się niegospodarności i nierzetelności w wykonywaniu obowiązków Dyrektora, jeżeli w ogólnym rozrachunku, dzięki temu działaniu, zmniejszyły się wydatki Opery związane z ww. wydarzeniami.

- B. Wniosek „Przestrzegać wewnętrznego Regulaminu udzielania zamówień publicznych w zakresie sporządzania formularza zgłoszeniowego na wzorze stanowiącym załącznik nr 5 do obowiązującego Regulaminu”.

Opera Wrocławska stosuje procedury i przestrzega wewnętrznego Regulaminu udzielania zamówień publicznych w zakresie sporządzania formularza. Pracownicy zostali pouczeni o dokładności w wypełnianiu formularza i unikaniu oczywistych omyłek.

Podkreśla się, że zarzuty w zakresie wskazania tej samej kwoty netto i brutto w formularzu nie są uzasadnione, ponieważ dotyczyły usług zwolnionych z podatku od towarów i usług (VAT). Zgodnie z formularzem, kwota brutto stanowiła kwotę netto powiększoną o podatek od towarów i usług. Skoro podatek nie był doliczany, to kwoty musiały być równe. Pozostałe uchybienia w zdecydowanej większości stanowią oczywiste omyłki i przeoczenia pracowników.

Dodatkowo wyjaśnia się, że w przypadku braku wskazania innej daty dla ustalenia wartości zamówienia, należy przyjąć datę sporządzenia formularza.

OPERA
WROCLAWSKA

Odnosnie do umowy CRU nr DAJ/969/2017 z dnia 14.11.2017 r. brak skwitowania Głównego Księgowego i rezerwacji środków w budżecie oznacza, że przedsięwzięcie realizowane było ze środków zewnętrznych pozyskanych przez Operę Wrocławską.

Dyrektor Opery Wrocławskiej

Marcin Nafecz-Niesiołowski
Marcin Nafecz-Niesiołowski
Marcin Nafecz – Niesiołowski - Dyrektor